

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 30/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., v ktorých namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom vo veciach o zaplatenie peňažnej istiny podaných 31. marca 2006 a 26. júla 2006, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 12912/08 až 14000/08 a Rvp 15501/08 až Rvp 15670/08 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude vedené pod sp. zn. Rvp 12912/08.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 8. februára 2008 a 11. februára 2008 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., B. (ďalej len

„sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. F., ktorými namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) v konaniach, v ktorých si sťažovateľka na okresnom súde uplatňovala finančnú pohľadávku s príslušenstvom voči jednotlivým dlžníkom a navrhovala, aby okresný súd vydal platobný rozkaz.

Zo sťažností ďalej vyplýva, že ku dňu podania sťažností ústavnému súdu neboli konania o jej veciach doručených okresnému súdu 31. marca 2006 a 26. júla 2006 prostredníctvom kuriéra právoplatne skončené. Okresný súd nevykonal vo veciach žiaden relevantný procesný úkon (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, príp. vydanie platobného rozkazu a pod.). V zásade je v konaniach nečinný. Doba konaní v jej veciach je neprimeraná vzhľadom na predmet, povahu a stav konaní.

Predmetom konaní je po skutkovej aj právnej stránke jednoduchá vec (uplatnenie „relatívne nízkej“ peňažnej pohľadávky osvedčenej listinami prostredníctvom návrhu na vydanie platobného rozkazu). Sťažovateľka je (podľa jej tvrdenia) aktívna a poskytuje okresnému súdu potrebnú súčinnosť.

V sťažnostiach sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne žiadala, aby jej ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (t. j. 663,88 €) v každej z uvedených vecí, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľky a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd sťažovateľku na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 12912/08 až 14000/08 a Rvp 15501/08 až Rvp 15670/08, a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v prvom bode výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažnosti sťažovateľky považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnené.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať aj tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí aj pre právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, pre ktoré je typické, že zodpovednosť za riadne začatie, priebeh a výsledok súdneho konania je predovšetkým na žalobcovi, ktorý sa domáha súdnej ochrany (IV. ÚS 250/04).

V takýchto typoch konaní, ktoré sťažovateľka napadla na ústavnom súde, je žalobca povinný nielen tvrdiť, ale aj preukazovať splnenie všetkých hmotnoprávných a procesných predpokladov opodstatnenosti jeho nárokov (§ 6, § 79 a § 120 ods. 1 OSP). V nich žalobcovi vyplýva povinnosť bezo zvyšku splniť aj ostatné zákonom ustanovené predpoklady na prístup k súdnej ochrane (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), ku ktorým patrí splnenie všetkých predpokladov prípustnosti žaloby, a to vrátane zaplatenia súdnych poplatkov. Podľa názoru ústavného súdu ak žalobca nesplní tieto predpoklady prípustnosti jeho žaloby, nemožno dobu, počas ktorej nie sú tieto predpoklady splnené v dôsledku jeho nečinnosti alebo nesprávnej či oneskorenej činnosti úkonov, považovať za dobu zbytočných prietáhov, ktorú treba pričítať na ťarchu konajúceho súdu (IV. ÚS 250/04).

Z obsahu sťažností sťažovateľky vyplýva, že sťažovateľka v konaniach, v ktorých si na okresnom súde uplatňovala finančnú pohľadávku s príslušenstvom voči jednotlivým dlžníkom a navrhovala, aby okresný súd vydal platobný rozkaz, nezaplatila súdny poplatok s tým, že splnenie poplatkovej povinnosti, tak ako vyplýva z obsahu sťažnosti, sťažovateľka podmieňuje výzvou okresného súdu, keď vo svojich sťažnostiach uvádza: „Sťažovateľovo tvrdenie o absolútnej nečinnosti porušovateľa obstojať aj preto, že prvotným

úkonom, ktorý súd z dôvodu hospodárnosti po podaní návrhu spravidla vykoná je výzva na zaplatenie súdneho poplatku... Sťažovateľ do dňa spísania tejto sťažnosti nebol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku... Okresný súd jednoduchý úkon spočívajúci vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku nevykonal ani po roku a pol od podania návrhu, hoci je to procesná podmienka, ktorej nedostatok sa musí odstrániť z úradnej moci (§ 103 OSP).“

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Z citovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch jednoznačne vyplýva, že je predovšetkým primárnou povinnosťou žalobcu splniť všetky zákonné predpoklady, a teda aj poplatkovú povinnosť, tak, aby sa konanie vôbec mohlo začať, a potom ďalej plynulo pokračovať.

V danej súvislosti neobstojí ani táto argumentácia sťažovateľky: *„Keďže sťažovateľ realizoval svoje podanie elektronickými prostriedkami nebolo možné, aby zaplatil súdny poplatok s podaním návrhu kolkovými známkami a jeho jedinou možnosťou je počkať na oznámenie platobných údajov okresným súdom.“*

Je základnou povinnosťou sťažovateľky ako účastníka konania, v danom prípade žalobcu spor iniciujúceho, starať sa o stav a priebeh daného konania, povinnosť zaplatiť súdny poplatok nevynímajúc. Sťažovateľka, tak ako to vyplýva z obsahu sťažností, po podaní návrhov na začatie jednotlivých konaní s okresným súdom komunikovala, je teda

zrejmé, že mohla, mala možnosť a v danej súvislosti aj mala okresný súd požiadať aj o oznámenie platobných údajov, na základe ktorých by si mohla splniť svoju poplatkovú povinnosť v lehote a za podmienok ustanovených zákonom o súdnych poplatkoch. Tento názor ústavného súdu podporuje aj skutočnosť, že vzhľadom na množstvo sťažovateľkiných žalôb podaných okresnému súdu v krátkom časovom úseku za sebou nebolo technicky možné od okresného súdu očakávať, že v každej jednotlivéj veci iniciatívne vyzve sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku bez akejkoľvek aktívnej a efektívnej ingerencie zo strany samotnej sťažovateľky.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka postupovala od začiatku konania v daných veciach až dosiaľ tak, že to nezodpovedá zákonným požiadavkám na jej náležitú súčinnosť so súdom (§ 6 OSP). Jej podiel na spomalení konania v daných veciach bráni záveru, že v predmetných konaniach došlo k zbytočným prieťahom napriek tomu, že od podania žalôb uplynulo jeden a pol roka.

Sťažovateľka si mala byť vedomá toho, koľko návrhov podala okresnému súdu, čím na okresnom súde vytvorila objektívne atypickú situáciu, a za daných okolností bolo jej primárnou povinnosťou splniť si svoju poplatkovú povinnosť bez toho, aby okresnému súdu posielala žiadosti o doručenie výziev na zaplatenie súdneho poplatku, a mala tento poplatok aj bez takýchto výziev zaplatiť buď v kolkových známkach, alebo v hotovosti do pokladne okresného súdu.

Ústavný súd vychádzajúc z právneho názoru na zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti na zbytočné prieťahy v občianskom sporovom konaní a procesnú nečinnosť sťažovateľky vo vzťahu k splneniu si poplatkovej povinnosti dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Súčasne treba poukázať aj na skutočnosť, že niektoré sťažnosti sťažovateľky nespĺňali zákonom ustanovené náležitosti, konkrétne splnomocnenie právneho zástupcu sťažovateľky nebolo podpísané (sp. zn. Rvp 13315/08 a sp. zn. Rvp 13714/08) a sťažnosť sťažovateľky nebola podpísaná (sp. zn. Rvp 13103/08, Rvp 13187/08, Rvp 13361/08, Rvp 13639/08, Rvp 13885/08 a sp. zn. Rvp 13921/08).

Vzhľadom na to, že sťažovateľka nesplnila základné povinnosti konania pred okresným súdom, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími skutočnosťami tvrdenými v sťažnosti.

V prípade, že okresný súd v predmetných veciach nebude vo veci vykonávať úkony smerujúce k odstráneniu stavu právnej neistoty a k právoplatnému skončeniu veci sťažovateľke nebude nič brániť, aby na prípadné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa § 48 ods. 2 ústavy podala sťažnosť na ústavnom súde i v budúcnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, ako aj s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku tohto konania dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená. Z uvedeného dôvodu rozhodol tak, ako to je uvedené v druhom bode výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2009